

Табыстар.

Жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстар

Жариялау күні: 03.04.2026

Келесі жариялау күні: 30.06.2026

1. Негізгі тұстар

2. Тоқсандағы жан басына шаққандағы орташа атаулы және нақты ақшалай табыстар

2. Глоссарий

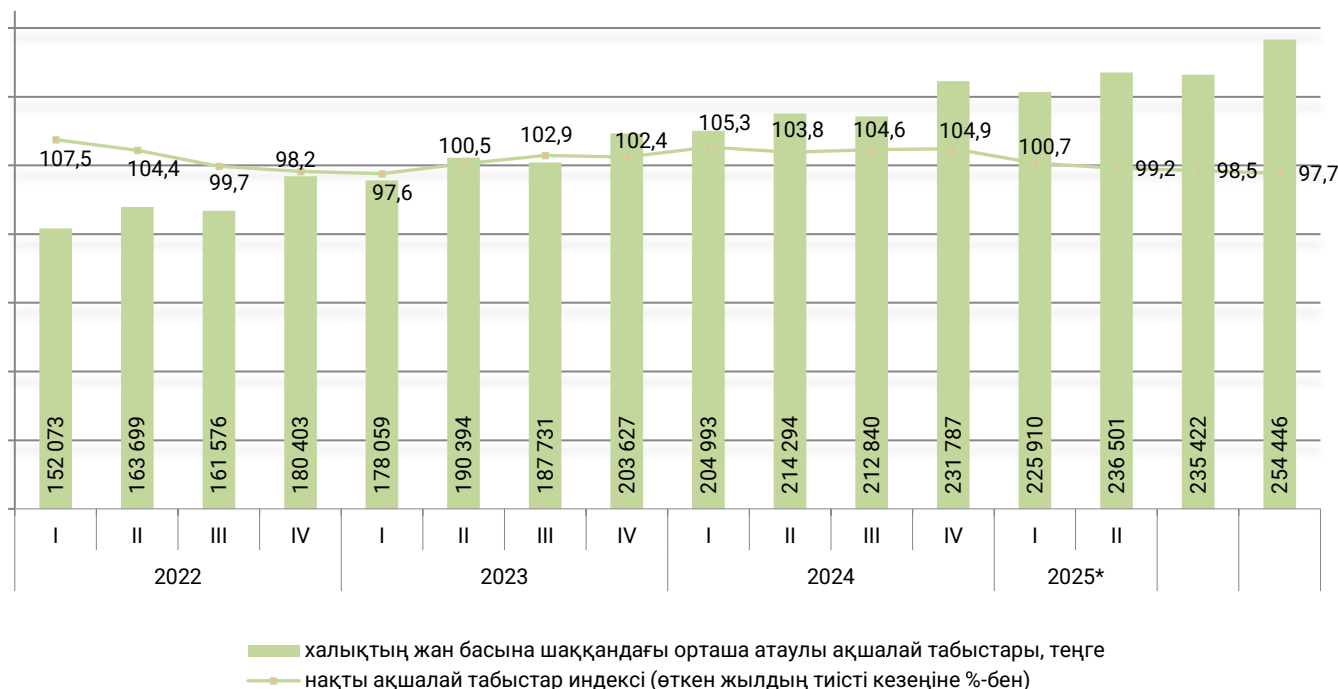
3. Әдістемелік түсініктемелер

4. Пайдалы сілтемелер

1. Түйінді тұстар

2025 жылғы IV тоқсандағы бағалау бойынша халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары айына 254 446 теңгені құрады, бұл 2024 жылғы IV тоқсанмен салыстырғанда 9,8% жоғары.

Тоқсандар бойынша халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстары

■ халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары, теңге
— нақты ақшалай табыстар индексі (өткен жылдың тиісті кезеңіне %-бен)

2. Тоқсандағы жан басына шаққандағы орташа атаулы және нақты ақшалай табыстар

2025 жылғы IV тоқсанда Қазақстан Республикасындағы халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары айына 254 446 теңгені құрады және 2024 жылғы IV тоқсанмен салыстырғанда 9,8% өсті.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстары (бағалау)

	Халықтың орта есеппен жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары, теңге		2025 жылғы IV тоқсан 2024 жылғы IV тоқсанға, пайызбен	
	2025 жылғы IV тоқсан	2024 жылғы IV тоқсан	атаулы	нақты
Қазақстан Республикасы	254 446	231 787	109,8	97,7
Абай	219 264	192 530	113,9	101,9
Ақмола	237 792	202 797	117,3	103,3
Ақтөбе	229 459	208 794	109,9	97,3
Алматы	184 937	164 505	112,4	99,7
Атырау	297 065	331 741	89,5	78,8

БатысҚазақстан	225 001	206 659	108,9	97,1
Жамбыл	172 382	157 963	109,1	97,6
Жетісу	179 210	153 274	116,9	103,8
Қарағанды	268 174	249 473	107,5	94,7
Қостанай	255 730	219 054	116,7	104,3
Қызылорда	173 441	160 142	108,3	97,0
Маңғыстау	285 674	267 718	106,7	95,4
Павлодар	282 222	247 492	114,0	101,0
СолтүстікҚазақстан	223 880	212 223	105,5	92,8
Түркістан	134 176	121 417	110,5	98,4
Ұлытау	369 772	318 606	116,1	101,9
ШығысҚазақстан	282 775	252 637	111,9	99,6
Астанақаласы	371 303	330 318	112,4	99,7
Алматы қаласы	410 418	381 570	107,6	96,6
Шымкент қаласы	157 873	147 041	107,4	95,6
Мах	410 418	381 570	117,3	104,3
Min	134 176	121 417	89,5	78,8
Max /Min, раз	3,1	3,1	1,3	1,3

2025 жылғы IV тоқсанда халықтың орта есеппен айына жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстары мөлшерінің ең жоғары мәні Алматы (410 418 теңге) және Астана (371 303 теңге) қалаларында белгіленді.

Өткен жылдың тиісті тоқсанымен салыстырғанда өңірлер бөлінісінде атаулы ақшалай табыстардың ең үлкен өсімі Ақмола облысында – 17,3% және Жетісу облысында – 16,9% тіркелді.

* Алдын ала деректер. Дереккөздердің нақтылануына байланысты деректер қайта есептеледі.

Динамикалық кестелер:

[1. Халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары \(тоқсандық\)](#)

[2. Атаулы ақшалай табыстар индексі \(тоқсандық\)](#)

[3. Нақты ақшалай табыстар индексі \(тоқсандық\)](#)

3. Глоссарий

Халықтың атаулы ақшалай табыстары (бағалау) - халықтың ағымдағы тұтынуға, өндірістік қызметке және жинақтауға бағыттайтын ақшалай қаражаты;

Атаулы ақшалай табыстар индексі-базистік кезеңмен салыстырғанда есепті кезеңдегі атаулы ақшалай табыстардың өзгеруін сипаттайтын салыстырмалы көрсеткіш;

Нақты ақшалай табыстар индексі-базистік кезеңмен салыстырғанда есепті кезеңдегі бағалардың өзгеруін ескере отырып, атаулы ақшалай табыстардың өзгеруін сипаттайтын салыстырмалы көрсеткіш;

Жалдамалы жұмыспен қамтудан түсетін табыс - жалақы, көтермелеу төлемінің барлық түрлері, жалақыға үстемеақылар, жұмыскерлер жұмыс орны бойынша алатын алымдар, сыйақылар мен жәрдемақылар;

Қызметкерлердің жалақысы (еңбекақы) қоры-ұйымдар есептеген жиынтық ақшалай қаражат, сондай-ақ салықтар мен басқа да ұстап қалуларды (табыс салығы) ескере отырып, қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеу үшін ақшалай бірлікке аударылған заттай нысандағы қаражат (лауазымдық айлықақылар (тарифтік мөлшерлемелер), қосымша ақылар, үстемеақылар, сыйақылар, ынталандырушы және өтемдік сипаттағы төлемдер) міндетті зейнетақы жарналары), оларды қаржыландыру көзіне және нақты төлеу мерзіміне қарамастан;

Өзін-өзі жұмыспен қамтудан түсетін табыс-өзін-өзі жұмыспен қамту негізінде тауарлар мен қызметтерді өндіруден алынатын ақшалай және заттай нысандағы табыс;

Тұтыну бағаларының индексі (ТБИ) – халықтың жеке тұтыну үшін сатып алатын тауарлары мен қызметтерінің тіркелген себетіне бағалардың орташа деңгейінің уақыт бойынша өзгеруін сипаттайтын көрсеткіш.

4. Әдістемелік түсініктемелер

Халықтың жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыстары туралы ақпарат Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті Төрағасының 2016 жылғы 21 қыркүйектегі № 214 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2016 жылғы 21 қазанда № 14350 болып тіркелген, халықтың атаулы ақшалай табыстарын есептеу (бағалау) жөніндегі әдістемеге сәйкес ай сайынғы, тоқсан сайынғы және жылдық негізде қалыптастырылады.

Жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс көрсеткішін есептеу макро деңгейде халықтың табысы – жалдамалы жұмыспен қамтудан түсетін табыстар (жалақы), дербес жұмыспен қамтудан түсетін табыстар, төленген әлеуметтік трансферттер, басқа да табыстар туралы барлық

деректерді (статистикалық және әкімшілік) біріктіру жолымен жүзеге асырылады, өйткені есептеу бір адамға шаққанда жүргізіледі.

Халықтың атаулы ақшалай табыстарын бағалау (бұдан әрі - ХААТ) жыл басынан бастап кезең ішінде тек Қазақстан Республикасы бойынша, ал тоқсан мен жыл ішінде-Қазақстан Республикасы мен өңірлер бойынша өспелі қорытындымен ай сайын жүргізіледі.

Халықтың жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстарын есептеу келесі негізгі кезеңдерді қамтиды:

- 1) жалдану бойынша жұмыстан түскен атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 2) еңбек ақыны жасыруға жете есептеу коэффициентін есептеу;
- 3) өз бетінше жұмыспен қамтылудан түскен атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 4) халыққа төленген ағымдағы трансферттерді есептеу;
- 5) халықтың өзге де ақшалай табыстарын есептеу;
- 6) жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыстарды есептеу;
- 7) атаулы және нақты ақшалай табыстар индекстерін есептеу.

Жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табысты есептеу

ХААТ жалпы шамасы жалдамалы жұмыстан, өз бетінше жұмыспен қамтылудан түскен табыстарды, ағымдағы төленген трансферттерді және өзге де ақшалай табыстарды жиынтықтау жолымен анықталады.

Жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыс мынадай формуламен анықталады:

$$\text{ААТ}_{\text{жан басына/шақ}} = \frac{\sum \text{ААТ}_{\text{жалпы}}}{\text{Саны}_{\text{халық}}}$$

мұнда:

$\sum \text{ААТ}_{\text{жалпы}}$ – есепті кезеңдегі ХААТ-тың жалпы сомасы;

$\text{Саны}_{\text{халық}}$ – есепті кезеңдегі елдегі халықтың саны.

Алғашқы статистикалық деректерді ұсыну мерзімінің әртүрлілігіне және жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) мен ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған деректерді нақтылауға (түзетуге) сәйкес ай, тоқсан мен жылдық кезеңдерге халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарының жалпы мөлшерін алдын ала есептеу (бірінші бағалау) және қайта есептеу (екінші бағалау немесе нақтылау) жүргізіледі.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарын алдын ала есептеу жыл басынан бергі кезең үшін есептік кезеңнен кейінгі күнтізбелік 40-шы күні ай сайынғы және тоқсандық жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) және ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған деректер негізінде, сондай-ақ сарапшылық бағалау мен есептеу (бағалау) кезінде болмаған статистикалық көрсеткіштерді есептеу негізінде жүзеге асырылады.

Халықтың атаулы және нақты ақшалай табыстарын жыл басынан бергі кезеңге және жылға қайта есептеу (нақтыланған бағалау) жылдық жиынтық статистикалық деректер (ақпараттар) және ведомстволық статистикалық байқаулар бойынша алынған жылдық деректер негізінде есепті кезеңнен кейінгі жылдың қыркүйегінде жүзеге асырылады.

Атаулы ақшалай табыстың индексі есептеу.

ХААТ серпінін бағалау үшін атаулы ақшалай табыстардың индексі есептеледі:

$$\text{ААТ}_i = \frac{\text{ААТ}_e}{\text{ААТ}_б} * 100\%,$$

где:

ААТ_и- атаулы ақшалай табыстардың индексі;

ААТ_е- есепті кезеңдегі жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс;

ААТ_б- базистік кезеңдегі жан басына шаққандағы орташа атаулы ақшалай табыс.

Нақты ақшалай табыстың индексі есептеу

Нақты көріністе жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табыс көрсеткішін есептеу тұтыну бағалары индексінің көмегімен жүргізіледі.

Нақты көріністе жан басына шаққандағы атаулы ақшалай табысты есептеу ағымдағы көрсеткішті базистік кезеңнің салыстырмалы бағаларына келтіру әдісімен мына формула бойынша жүзеге асырылады:

$$\text{НАТ}_i = \frac{\text{НАТ}_i}{\text{ТБИ}} * 100\%$$

где:

НАТ_и– нақты ақшалай табыстардың индексі;

ААТ_и– есепті кезеңдегі атаулы ақшалай табыстардың индексі;

ТБИ– есепті кезеңдегі тұтыну бағаларының индексі.

4. Пайдалы сілтемелер

Халықтың атаулы ақшалай табыстарын есептеу (бағалау бойынша) әдістемесі
Атаулы ақшалай табыстар, «Талдау» Ақпараттық-талдау жүйесі

Шығаруға жауапты: Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы департаменті	Департамент директоры: Н. Белоносова Тел. +77172 749022	Орындаушы: А. Төлеубеков Тел. +7 7172 749806 E-mail: ai.toleubekov@aspire.gov.kz	Мекенжай: 010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4-кіреберіс
---	--	---	--

© Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросы